View the original article

فراتر از خبر

به‌دنبال شغل در روسیه؛ بنگلادشی‌ها در عوض به جنگ اوکراین فرستاده شدند

داوود ختک

۱۹/آبان/۱۴۰۵

به رازان حسین، جوان ۲۲ سالهٔ بنگلادشی، وعدهٔ کار ساختمانی در روسیه داده بودند. اما آنچه نصیبش شد، درد و رنج و روبه‌رو شدن با مرگ در میدان جنگ روسیه علیه اوکراین بود.

وقتی این جوان دیپلمه روز هفتم مه [۲۰۲۶] همراه با ۳۰ هم‌وطن دیگرش در داکا، پایتخت بنگلادش، سوار هواپیما شد، خودش و خانواده‌اش به آینده‌ای بهتر امید بسته بودند. پدرش بیمار بود و دستمزد خوبی که واسطه‌های کاریابی وعده داده بودند، او را به ترک وطن ترغیب کرده بود.

اما تنها چند روز کافی بود تا این امیدها بر باد برود.

حسین به‌جای پیوستن به یک گروه ساختمانی، خود را در اردوگاه نظامی روسیه در خط مقدم جنگ با اوکراین دید؛ جایی که یک مسلسل و مقدار زیادی مهمات به دستش دادند. سپس به او و چند بنگلادشی

دیگر دستور دادند تقریباً بدون هیچ آموزشی، پیشاپیش یگان‌های روسی به سوی خطوط مقدم حرکت کنند.

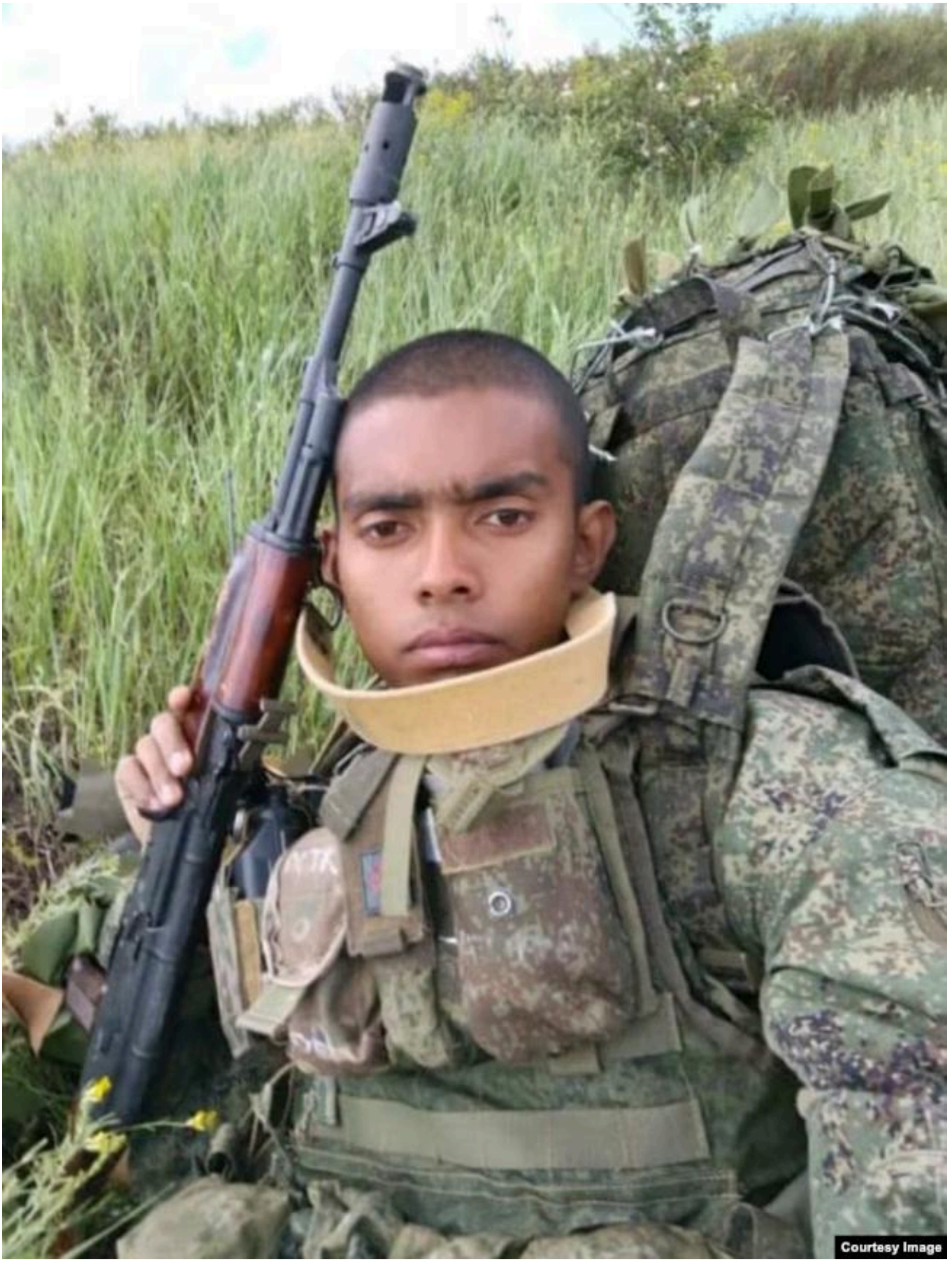
شهروندان بنگلادشی و خانواده‌هایی که با رادیو اروپای آزاد/رادیو آزادی گفت‌وگو کرده‌اند، می‌گویند ابتدا برای مشاغل غیرنظامی جذب شدند، اما بعد آن‌ها را به مناطق جنگی فرستادند.

حسین از معدود بنگلادشی‌هایی است که توانسته‌اند از این جنگ زنده به خانه بازگردند. پاهایش به‌شدت آسیب دیده و حالا برای راه رفتن به عصا نیاز دارد.

او به رادیو اروپای آزاد/رادیو آزادی می‌گوید: «۲۰ نفر از هم‌وطنانم درست جلوی چشم من در حملات پهپادی کشته شدند».

روایت او تأییدی است بر گزارش‌های اخیر از انتقال شمار زیادی از بنگلادشی‌ها به خطوط مقدم جنگ روسیه علیه اوکراین؛ انتقالی که برای برخی به مرگ انجامیده است.

قرار بود این سفر اندکی آسایش مالی برایش به همراه بیاورد، اما خودش بی‌درنگ اضافه می‌کند: «همه‌چیز از دست رفت.»

رازان حسین در لباس نظامی روسیه

روایت رازان همچنین مؤید اتهام‌هایی است که سازمان ملل متحد و گروه‌های متعدد حقوق بشری علیه کرملین مطرح کرده‌اند: کشاندن اتباع خارجی به روسیه با وعدهٔ کار و سپس استفاده از آن‌ها به‌عنوان گوشتِ دم توپ در جنگی که قصد شرکت در آن را نداشته‌اند.

برآوردهای منابع اطلاعاتی و ناظران جنگ نشان می‌دهد که روسیه برای جبران کمبود نیرو با دشواری روبه‌روست. بر اساس برخی از این برآوردها، شمار کشته‌ها و زخمی‌های نیروهای روسی از آغاز تهاجم تمام‌عیار به اوکراین در فوریهٔ ۲۰۲۲ از یک‌ونیم میلیون نفر گذشته است.

سازمان ملل در گزارشی در ماه اکتبر، روسیه را به جذب اتباع دست‌کم ۲۹ کشور متهم کرد؛ اقدامی که به گفتهٔ این سازمان، در برخی موارد با «فریب»، «قاچاق انسان» و دیگر موارد نقض حقوق بشر همراه بوده است.

در این گزارش آمده است: «کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل اکنون به شواهدی دست یافته که نشان می‌دهد اتباع ۲۹ کشور از قاره‌های مختلف، با هماهنگی واسطه‌هایی فعال در سراسر جهان، به استخدام نیروهای مسلح روسیه درآمده‌اند».

گزارش می‌افزاید: «قربانیان که همگی مرد بودند، با فریب و تقلب وارد نیروهای مسلح روسیه شدند. واسطه‌ها با سوءاستفاده از شرایط آسیب‌پذیر این افراد و ارائهٔ پیشنهادهای دروغین برای مشاغل غیرنظامی که پردرآمد، واقعی و معتبر به نظر می‌رسیدند، آن‌ها را به روسیه کشاندند».

مقام‌های روسیه همواره اتهام جذب فریبکارانه یا غیرقانونی اتباع خارجی را رد کرده‌اند. آن‌ها می‌گویند تمامی خارجی‌هایی که در کنار نیروهای روسی می‌جنگند، کاملاً داوطلبانه و با قراردادهای رسمی نظامی به این نیروها پیوسته‌اند.

وعدهٔ کار ساختمانی

حسین، اهل منطقهٔ جِنِیداه در جنوب غربی بنگلادش، می‌گوید ماجرا از پیشنهاد یک مؤسسهٔ کاریابی به نام «جبل نور» برای کار در روسیه آغاز شد.

وضع مالی خانواده چنان دشوار بود که به گفتهٔ خودش، در پذیرفتن پیشنهاد درنگ نکرد. خانواده‌اش برای تأمین هزینهٔ روادید و سفر، زمین فروختند؛ هزینه‌ای حدود یک میلیون تاکای بنگلادش، معادل تقریباً هشت هزار دلار.

به گفتهٔ حسین، مؤسسهٔ کاریابی به او و ۳۰ جوان دیگر وعده داده بود برای کار ساختمانی ماهانه ۷۵ هزار روبل، معادل حدود ۹۳۰ دلار، دریافت کنند.

آن‌ها هفتم مه به مسکو رسیدند، اما به گفتهٔ او، بلافاصله به منطقه‌ای جنگی در صدها کیلومتر دورتر فرستاده شدند.

حسین می‌گوید در آن‌جا یک جمع ۳۰ نفرهٔ بنگلادشی را به سه گروه تقسیم کردند و هر گروه را همراه با یک یگان روسی به سمتی فرستادند.

او می‌گوید: «مرا برای کار به‌عنوان برق‌کار استخدام کرده بودند و همهٔ مدارک قانونی لازم را هم داشتم. اما مجبورم کردند بجنگم».

روز ۱۴ ژوئن، رازان در حمله‌ای پهپادی زخمی شد. با وجود جراحات شدید، فرماندهٔ یگانش از انتقال او به بیمارستان خودداری کرد و تنها به کمک‌های اولیهٔ مختصر بسنده شد.

حسین می‌گوید: «وقتی خواستم درست درمانم کنند، از غذا محرومم کردند و کتکم زدند... پایین‌تنه‌ام سوخته بود و شنوایی‌ام را از دست داده بودم، اما هیچ اعتنایی نمی‌کردند».

او سرانجام با کمک پزشکی دلسوز و سفارت بنگلادش در مسکو، اواخر اوت به کشورش بازگشت.

بیشتر در این باره:

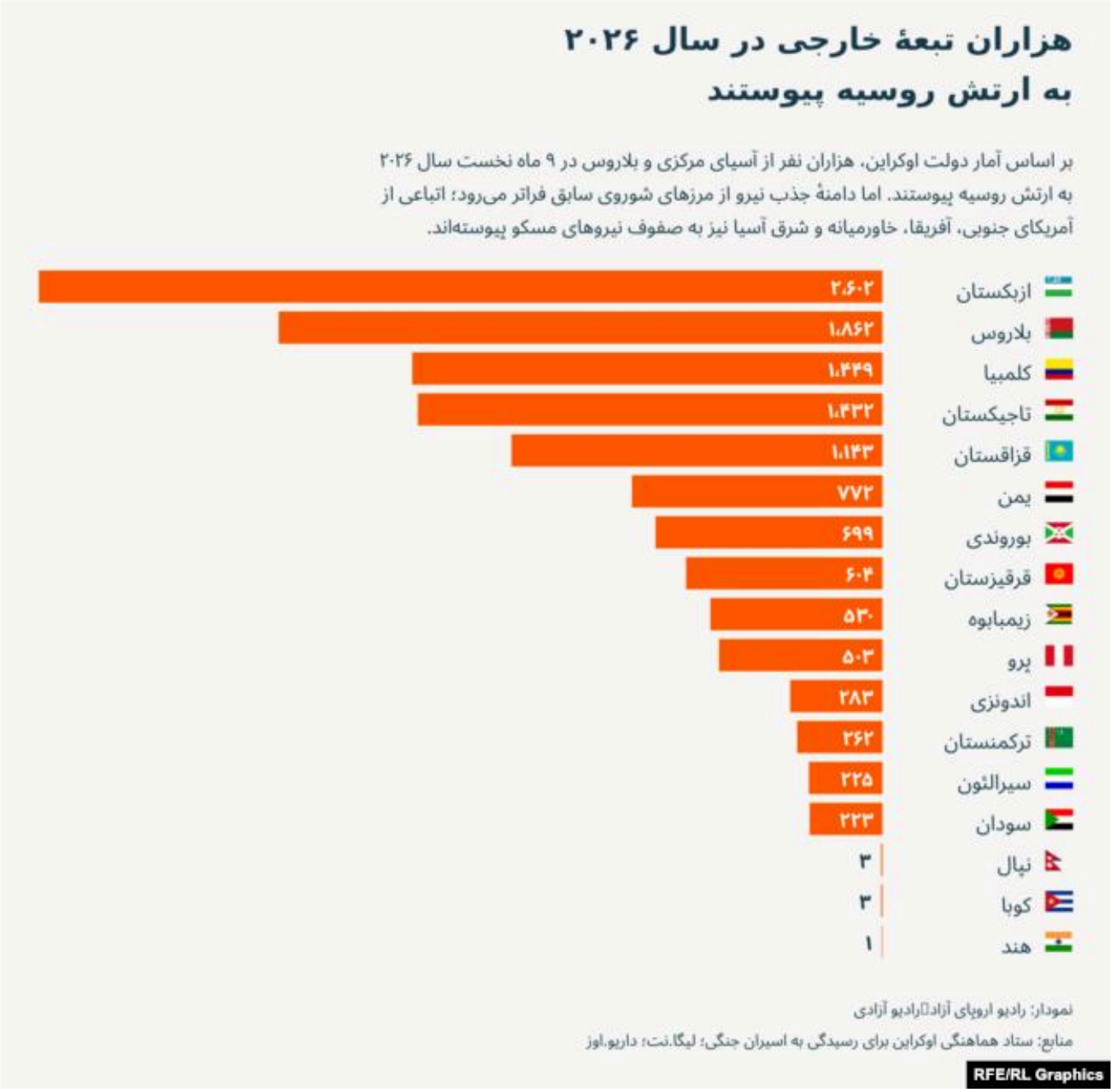
مزدوران خارجی که در ارتش روسیه علیه اوکراین می‌جنگند

اتباع خارجی در صفوف ارتش روسیه

گروه‌های حقوق بشری می‌گویند روسیه در کشورهای دور و نزدیک به‌دنبال مردان جوانی می‌گردد که بتواند با وعدهٔ پول و امتیازهای دیگر، آن‌ها را به ترک وطن ترغیب کند.

در مه ۲۰۲۳، ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، فرمانی امضا کرد که دریافت تابعیت روسیه را برای شهروندان خارجیِ طرف قرارداد خدمت در نیروهای مسلح این کشور آسان‌تر می‌کرد.

عفو بین‌الملل می‌گوید در مصاحبه‌هایی که بین سال‌های ۲۰۲۴ تا ۲۰۲۶ در دو اردوگاه اسیران جنگی در اوکراین انجام داده، با افرادی از برزیل، کلمبیا، کوبا، مصر، سیرالئون، سری‌لانکا، سومالی و آفریقای جنوبی روبه‌رو شده که همگی برای جنگیدن در صفوف نیروهای روسیه جذب شده بودند.

اگنس کالامار، دبیرکل عفو بین‌الملل، می‌گوید: «پژوهش عفو بین‌الملل نشان می‌دهد نیروهای مسلح روسیه چگونه با جذب اتباع خارجیِ آسیب‌پذیر از نظر اقتصادی، صفوف خود را تقویت می‌کنند و آن‌ها را در جنگ تجاوزکارانه علیه اوکراین به‌عنوان گوشت دم توپ به کار می‌گیرند».

او می‌افزاید: «واسطه‌های جذب نیرو با تکیه بر مسیرهای مهاجرتی استثمارگرانه و بدرفتاری با مهاجران و پناهندگان در روسیه، سازوکاری مبتنی بر اجبار، تقلب و فریب ایجاد کرده‌اند. وعده‌های دروغین کار غیرنظامی یا مشاغل دور از نبرد، از جمله ابزارهای آن‌ها برای وارد کردن خارجی‌ها به ارتش است».

به گفتهٔ کالامار، «به‌محض آن‌که قربانیان مدارک را امضا می‌کنند، آن هم اغلب به زبانی که نمی‌فهمند، فرماندهان نظامی رفت‌وآمدشان را محدود می‌کنند، با حداقل آمادگی به خط مقدم می‌فرستند و کسانی را که به دنبال راه خروج هستند، تهدید می‌کنند».

در بنگلادش، کشوری که یک‌پنجم جمعیت ۱۷۶ میلیونی آن در فقر زندگی می‌کنند، رفتن به خارج برای کار پدیده‌ای رایج است.

برآوردها نشان می‌دهد که حدود پنج میلیون بنگلادشی در خاورمیانه زندگی و کار می‌کنند. به این ترتیب، بنگلادش پس از هند دومین کشور تأمین‌کنندهٔ نیروی کار مهاجر در این منطقه است و پاکستان در رتبهٔ

سوم قرار دارد.

برخی خانواده‌ها نیز فرزندانشان را برای استفاده از فرصت‌های تحصیلی به خارج می‌فرستند.

خانوادهٔ آصف فَیجی نایان می‌گویند پسرشان را پس از دریافت پیشنهادی برای تحصیل پزشکی در مسکو به این شهر فرستادند. اما شرط این بود که ابتدا چهار ماه در جنگ خدمت کند.

مادرش، فردوس نگار، به رادیو اروپای آزاد/رادیو آزادی گفت قرار بود دورهٔ خدمت او ۱۵ اکتبر تمام شود. تا پیش از آن تاریخ، مرتب از او خبر داشتند. از آن زمان به بعد، دیگر هیچ.

او می‌گوید: «همکارش با من تماس گرفته و گفته پسرم سالم است، اما تا صدایش را نشنویم، نگرانی‌مان برطرف نمی‌شود».

به گفتهٔ این مادر، افراد دیگری به او گفته‌اند پسرش «بیمار است و در بیمارستان بستری شده».

داده‌های سامانهٔ اشتغال خارج از کشورِ ادارهٔ نیروی انسانی، اشتغال و آموزش بنگلادش نشان می‌دهد از اول ژانویهٔ ۲۰۲۵ تا ۲۷ اکتبر ۲۰۲۶، در مجموع برای هفت هزار و ۴۴۹ بنگلادشی مجوز اشتغال در روسیه صادر شده است.

تحقیق مشترک دو سازمان غیردولتی «فورتیفای رایتس» و «تروث‌هاوندز» که در ماه مارس انجام شد، نشان می‌دهد دست‌کم ۱۰۴ بنگلادشی به استخدام ارتش روسیه درآمده‌اند و حداقل ۳۴ نفر از آن‌ها کشته شده‌اند.

محمد جمیل خان، روزنامه‌نگار ساکن داکا، به رادیو اروپای آزاد/رادیو آزادی می‌گوید بنگلادشی‌هایی که از طریق مؤسسه‌های محلی جذب می‌شوند، معمولاً روادید کاری شش‌ماههٔ روسیه دریافت می‌کنند.

به گفتهٔ او، وقتی اعتبار روادید تمام می‌شود، کارگران دو انتخاب دارند: قرارداد تازه‌ای برای پیوستن به ارتش روسیه امضا کنند تا روادیدشان تمدید شود، یا کشور را ترک کنند؛ در حالی که معمولاً درآمدشان حتی به اندازهٔ پولی نیست که برای رسیدن به روسیه خرج کرده‌اند.

سازمان غیردولتی «براک» در داکا می‌گوید مقام‌های روسیه گذرنامه‌ها و تلفن‌های مهاجران بنگلادشی را ضبط می‌کنند و سپس، پیش از اعزام آن‌ها به مراکز نظامی، مجبورشان می‌کنند «توافق‌نامه‌های خدمت داوطلبانه» را امضا کنند.

این سازمان از دولت بنگلادش خواسته است برای جلوگیری از وادار شدن افراد بیشتری برای جنگیدن، وضعیت هزاران شهروند بنگلادشی را که همچنان در روسیه هستند، بررسی کند.

شریف‌الاسلام حسن، مدیر برنامهٔ مهاجرت براک، به رادیو اروپای آزاد/رادیو آزادی می‌گوید: «دولت باید روشن کند چند نفر هنوز آن‌جا کار می‌کنند، چند نفر وارد جنگ شده‌اند و چند نفر هنوز زنده‌اند».

رادیو اروپای آزاد/رادیو آزادی برای اطلاع از شمار بنگلادشی‌های دارای مدارک و فاقد مدارک در روسیه و نوع اشتغال آن‌ها، با وزارتخانه‌های خارجه و کشور بنگلادش تماس گرفت، اما پاسخی دریافت نکرد.

بیشتر در این باره:
گزارش تحقیقی دربارهٔ صدها کوبایی که علیه اوکراین می‌جنگند

طعمه برای شناسایی مواضع دشمن

مقام‌های بنگلادش می‌گویند در حال بررسی این ماجرا هستند. آن‌ها در عین حال تأیید کرده‌اند که دست‌کم ۱۷ مرد بنگلادشی که اوایل مه به روسیه رسیده بودند، در همان نخستین روز اعزام به جنگ کشته شدند.

ماه گذشته، دو مرد به ظن قاچاق دست‌کم ۳۰ شهروند بنگلادشی به روسیه با وعدهٔ مشاغل پردرآمد بازداشت شدند. جست‌وجو برای یافتن دو فرد دیگر با تابعیت قرقیزستان و روسیه که با مؤسسه‌های کاریابی «جبلِ نور»، «آراِس اینترنشنال» و «تی‌اس اُورسیز لیمیتد» همکاری داشتند، همچنان ادامه دارد.

تاکنون علیه هیچ‌یک از این سه مؤسسهٔ کاریابی اتهام رسمی مطرح نشده است.

در همین حال، محمد اسدالزمان، رئیس گردان واکنش ویژهٔ بنگلادش (SRB)، در ماه اکتبر ارتش روسیه را متهم کرد که از بنگلادشی‌ها به‌عنوان طعمه برای شناسایی مواضع دشمن استفاده کرده است.

او دربارهٔ همان حمله‌ای که حسین می‌گوید از آن جان به‌در برده، به خبرنگاران گفت: «نیروهای روسی پس از آن‌که بنگلادشی‌ها هدف حملهٔ پهپادی اوکراین قرار گرفتند، دربارهٔ اقدام بعدی خود تصمیم گرفتند».

حسین می‌گوید زندگی‌اش ویران شده است؛ نه می‌تواند بدون کمک راه برود و نه وضعیت جسمی‌اش اجازهٔ کار کردن به او می‌دهد. با این همه، خود را خوش‌اقبال می‌داند که توانسته به خانه بازگردد.

بسیاری از بستگان کشته‌شدگان از مقام‌های روسیه و بنگلادش می‌خواهند برای یافتن و بازگرداندن پیکر عزیزانشان که هنوز مفقود است، کمک کنند.

فیروزه خاتون به رادیو اروپای آزاد/رادیو آزادی می‌گوید پسرش، یاسین، در سپتامبر ۲۰۲۴ برای کار در یک شرکت به روسیه رفت.

سه ماه بعد، به خانواده خبر داد که راهی خط مقدم جنگ است.

خاتون می‌گوید آخرین بار روز ۲۵ مارس ۲۰۲۵ با پسرش صحبت کرد. پس از آن، ارتباطشان به‌کلی قطع شد.

یک هفته بعد، یکی از همکاران یاسین خبر داد که او کشته شده است. به گفتهٔ خاتون، تماس‌های بعدی با دیگر همکاران بنگلادشی پسرش نیز تأیید کرد که یاسین روز ۲۷ مارس جان باخته است.

خاتون می‌گوید: «پیکرش هنوز در روسیه است».

«آخرین خواستهٔ ما این است که پیکر پسرم را در زادگاه خودمان در بنگلادش، با رعایت آیین‌های مذهبی به خاک بسپاریم... اما دستمان به جایی بند نیست».

این مطلب بخشی از:

© ۲۰۲۶ تمام حقوق این وب‌سایت، بر اساس مقررات کپی‌رایت، برای رادیو فردا محفوظ است.